המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עו.

וכשטר. אם כתב לו שטר מכירה על שטרות הללו כדאמר לקמן [ע"כ] קני לך הוא וכל שעבודיה אבל במסירה בלא שטר לא קני אלא לגור ע"פ לגוחיתו וכדלקמן ומש"ה בעי שטר אחר עלוי' (א) זה ולקמיה פריך שטר בספינה למה: מסירה דספינה היינו שאמו בתכל שקשורה בו ולא הזזה ממקומה: **ואותיות במסירה.** אבל מסירה אינה אלא בדבר שגופו ממון דמכי משך ליה זכה ביה וה"נ לגבי לגור ע"פ לגוחיתו אינהי ליה מסירה כשאר מטלטלין אבל כדי לגבות החוב צריך שימסרנו מלוה ליד הלוקח: **מטלטלי היא.** ומכי משכה קנייה כדין מטלטלין: **אלא לאו הכי קאני.** מילתיה דר' נתן: **ואותיות בשטר.** כלומר אף בשטר דתרוייהו בעי מסירה ושטר כדבנן דאמרי לקמן לא קנה עד שיכתוב וימסור לו בשטר לחוד דאמר לאותיות נקנות מ"כ רבי נתן דאמר כמאן לא כרבי ולא כרבנן ואם כן איכא שלש מחלוקות בדבר: **ספינה במשיכה.** למה ליה לרבי נתן למימר הייתו מ"ק אלא לאו בדרב ושמואל קמיפלגי דקאמר מ"ק ספינה נקנית במשיכה כולה כשמואל ואמאי ר' נתן דהוה תנא בתרא לעפויי דאפילו במשיכה כל שהוא נקנית כרב: **באותיות.** נקנות במסירה לחוד קמיפלגי ולא בספינה: **מודינא לך.** דבמשיכה דקתאמרת לרב כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה: **וכפלוגתא דהני תנאי.** קמיפלגי ר' נתן ורבנן דרבנן דהכא רבי ור' נתן הייתו רבנן דלקמן. רבי ורבי נתן סוף משנה וחבריה היו וגם אמוראי אלייהו ניהו. כהך ברייתא סתם כרבי ובאידך כר' נתן: **אותיות נקנות.** לגבות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר ולא מלי טעין לוה לגור ע"פ לגוחיתך מסרו לך: **כתב.** לו מוכר לגוקח שטר מכירה על שטר זה ומסר לו אותו שטר מכירה אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה לא קנה עד שיכתוב וימסור דמלי למימר ליה נייר בעלמא זביני לך ובשטר מכירה לחוד לא קני דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדיה: **כמאי אוקימתא.** לתנא קמא דר' נתן כרבי: **ספינה נמי תיקני כמסירה.** ואמאי בעי משיכה: עד

חסורי מחסרא בו' ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר. וא"ת ואמאי מגיה במילתיה דתנא קמא ואותיות במסירה לימא במילתיה דת"ק דספינה ואותיות נקנות במשיכה ולא פליגי אלא מדרבי נתן מלריך שטר עם המשיכה ורבנן לא מלרכי וי"ל דמוס דת"ל כריתת דקתני לקמן אותיות נקנות במסירה מיהוי אלא כחד:

רבי נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות במסירה ובשטר. לא בעי למימר ואותיות במשיכה ושטר דכיון דבעי לפליגי בין ספינה לאותיות לרבי נתן ניחא ליה טפי למימני מסירה לאותיות כי היכי דאמרת בריתא דלקמן דאותיות במסירה לכ"ע וכל הך אותיות דשמעתין אתין דרך לפרש בשם אלא שטרות אתין דרך להגביה דאי לאו הכי היכי מיקני במשיכה ובמסירה הא אמר לקמן (דף פו.) דברים שדרכן להגביה אין נקנין אלא בהגבהה: **אלא** דרב ושמואל[ב] איכא בינייהו. דר' נתן סבר לה כשמואל דאמר עד שימשוך את כולה דכי היכי דבעי קנין משוך באותיות טפי מתנא קמא הכי נמי בספינה: **בין** שכתב **ולא** מסר. מיצטריך להאריך כל זה דאי לא הוה מני אלא עד שיכתוב וימסור הוה אמינא ודאי במסירה לחודה לא מהניא אא"כ יש כתיבה עמה אבל בכתיבה לחודה קני: **א'** כרבי ספינה נמי תיקני במסירה. לכאורה היה נראה להשוות מסירה לאותיות למסירה דספינה וכן משמע מדקאמר ספינה נמי מיקני במסירה משמע נמי כמו אותיות ואומר ר"י דאי אפשר לומר כן דאם מליגו מסירה אלא בספינה ובעלי חייס אבל שאר מטלטלי לא מיקנו במסירה כדתנן בפרק קמא דקדושין (דף כו.) נכסים שאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה משמע אבל במסירה לא (ג) א"כ אפילו לקנות הקלף לגור ע"פ לגוחיתו לא היה קונה במסירה כל שכן לקנות גם השעבוד אלא מהניא ועוד מדקאמר עד שיכתוב וימסור משמע דבעינן באותיות קנין חשוב טפי מבשאר דברים ועוד דקתני ספינה במשיכה ואותיות במסירה ומוקמינן לה בסימטא דלא קניא דתם מסירה וא"כ היכי קתני (ג) נקנות במסירה ע"כ נראה לר"י דעם המסירה לאותיות צריך משיכה וכן משמע בפרק מי שמת (לקמן דף קנא.) דפריך גבי מלוגא דשטרות והא לא משך ואא דמזכיר בכל מקום מסירה באותיות אף על גב דבעי משיכה היינו משום דבעינן מסירה מיד ליד ואף על גב דבעלמא לא בעינן מיד ליד כדפריש לעיל(ג) הכא בעינן טפי כדי לקנות השעבוד שבתוכו אי נמי לא בעינן מיד ליד ומ"מ נקט מסירה משום דבעינן דעת אחרת מקנה אותן כמו שאר מסירות לאפוקי ד)מפקיע שטרותיו שאין מחזיק בהן קונה מה שכתוב בתוכו כיון דליכא מסירה שאין דעת אחרת מקנה אותן: **ספינה** נקנית במסירה. בסמוך מוקי לה ברה"ר ופירש רבינו שמואל דמסירה קונה ברה"ר משום דלא אפשר התם במשיכה אבל בסימטא דשייכא משיכה לא קניא מסירה שהוא קנין גרוע וקשה לר"ת וכי משיכה ומסירה מצות הן שאין לעשות אלא מן המובחר ואור"י דאין זו קשיא דכי האי גוונא אמר לקמן דהגבהה החשובה יותר מבטלת שאר קנינים עוד הקשה דכל פרכי דפריך לקמן (דף פו.) למאן דאמר דהגבהה מבטלת שאר קנינים הוה ליה למיפרך נמי הכא כיון דמשיכה מבטלת מסירה ואומר ר"י דאין זו קשיא דאטו בחדא מחתא מתתינהו אם מסירה הגרועה בטילה מחמת משיכה החשובה לא תיבטל מחמת הגבהה ועוד מקשה דנינו תם אי מסירה לא מהניא בסימטא כי פריך בפרק קמא דקדושין (דף כה: ושם) לרב דאמר בהמה גסה נקנית במשיכה ממתניתין דהתם דקתני בהמה גסה במסירה ליתני דמתניתין חיילי בגרשות הרבים דלא שייך משיכה ורב דאיירי בסימטא ואומר ר"י כיון דמשיכה חשובה טפי ממסירה אם כן לרב דאמר נקנית במשיכה הוי במשיכה דוקא ולא במסירה אפילו בגרשות הרבים דאי מהניא לרב מסירה בגרשות הרבים א"כ ליתני' מסירה בגרשות הרבים וכ"ש משיכה בסימטא אלא ודאי למעוטי מסירה בגרשות הרבים איכא למימר דלהכי נקט משיכה משום דבעי לאשמועינן דאפילו בסימטא דבעינן משיכה אף על גב דלא אתא למעוטי מסירה בגרשות הרבים איכא למימר דלהכי נקט משיכה משום דבעי לאשמועינן דאפילו בסימטא דבעינן משיכה אותיות נקנות במסירה ושמעינן מינה דמסירה לאותיות לאו היינו אחיה בעלמא דהא בסימטא לא מהניא מסירה אלא עם המשיכה בעינן מסירה כדפריש לעיל ור"ת פירש דמסירה עדיפא ממשיכה משום דמסירה מיד ליד ובפניו וקניא בגרשות הרבים וכל שכן בסימטא ה)[דאפילו משיכה קונה בסימטא] כדאמרי אנשי ורבא ומתני' דקדושין (שם) דקתני בהמה גסה נקנית במסירה היינו דוקא במסירה אבל במשיכה לא קני אפילו בסימטא והשתא פריך לרב שפיר ומה שפירש דמסירה מיד ליד אין נראה לר"י כדפרישית לעיל והא דמצריך נמי בפניו לא ידע ר"י מנא ליה וע"ק לר"י דלפי' ר"ת מאי דוחקיה לשנויי כאן בסימטא כאן ברה"ר ולדחוק ולומר דעד שימשכנה מרה"ר לסימטא לוקמינהו לתרוייהו בסימטא ובקפידא פליגי כדמסיק לקמן ואתרב"ח דלא קשה כיון דמסירה חשובה בכל מקום חשובה במסירה הוי דוקא במסירה ולא במשיכה הלכך לא אפשר לאוקומה לה אלא ברה"ר ומיהו הא דפריך פשיטא נמי מיקני במסירה לא אתי שפיר דמשמע נמי עם המשיכה משמע דמשיכה עדיפא דלפי' ר"ת הוה ליה למימר והא לרבי פשיטא אין נקנית אלא במסירה וגם ממילתייהו דרבנן דאמרו עד שימשכנה משמע דוקא משיכה ולא מסירה ומיהו י"ל דלמאי דמסיק כגון דאמר ליה משוך וקני וטעמא דרבנן משום קפידא אתי שפיר דבעינן משיכה אע"ג דגריעא ואין להקשות דלא אפי' בגריעא הוי קפידא ח"כ אמאי מהני כשיסבור מקומו דשכירות מקום הוי כעין משיכה שמכיאה לרשותו ומעיקרא כי הוה סלקא דעתין דלא הוי טעמא משום קפידא הוה ס"ד דטעמא דרבנן משום דמסירה לא קניא בסימטא וכי מוקי לה ברה"ר מקמי דאוקי טעמא משום קפידא בעי למימר דטעמייהו משום דסברי דמסירה לא קני ברה"ר אבל אין לומר דמעיקרא ס"ד דפליגי דלרבי שייכא מסירה בספינה ולרבנן לא שייכא דא"כ מאי קאמר ליתא אנשי ורבא כרבי כרבנן נמי מנו סברי כיון דטעמא דרבנן משום דלא שייכא מסירה בספינה אלא ודאי פשיטא ליה דשייכא ועוד קשה לפר"ת דמאי פריך בפ"ק דקדושין (שם) לרב והא אין בהמה דוקא אבל אחד דנקנה במשיכה ו"ל דהתם דמיירי בגליאה קני במשיכה דלא אפשר למיקני במסירה דמאן מסר ליה: במאי

מסורת הש"ס

ה) (לקמן פז. קסט: קנג. יבמות קטו. קדושין מז: סנהדרין לא.), ג) קדושין מז: סנהדרין לא., ג) דף פא: ד"ה אחזה. ד) ל"ל דפקיר רש"ס, ה) רש"ס.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ובשטר וכו' אמר עלוי' ולקמיה כל"ל ומיהת זה נמחק: (ב) תוס' ד"ה לי בדבי וכו' בספירה לא וא"כ: (ג) בא"ר היכי קתני אותיות נקנות:

מוסף רש"י

אותיות נקנות במסירה. המוכר שטר חוב לחבירו קנה החוב במסירת אותיות (גיטין לא.) אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, אלא משמכר לו שטר שיש לו על אחרים לסתם בו, נתחייב הלוה לפורעם לוה (קדושין מז.) דאותיות כגון שטר נקנות במסירה כגון קנין חליפין יכול לחזור בו (בבא קמא קמז.) ונשתעבד לו לוה לפי הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל אמן שלא חזר ומחלו (לקמן קסט.) ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא פוסק שטר (לקמן מז.), בין כתב. לו שטר מכירה עליו, ולא מסר. לו שטר החוב, בין מסר. שמסר לו שטר החוב, ולא כתב. לו שטר מכירה עליו, לא קנה (קדושין מז.).

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ו מהלכות מכירה הל' י סמג עשין פב טושי"ע ח"מ סי' סי פרק ה:
ו ב מיי' שם פ"ג הל' ג סמג שם טושי"ע ח"מ סי' קלח פרק ז:

רבינו גרשום

ובשטר. אם כותב לו שטר אחר על שטרות הללו כדאמר קני לך הוא וכל שעבודיה: ואותיות במסירה. ולא במשיכה דלא הוי כשאר מטלטלין דאין נופן ממון להכי במסירה או בשטר סניא: מטלטלא היא. דממטלטלי לא צריך שטרא אלא במשיכה או במסירי מני ובספינה ליכא מסירה שהרי אינו יכול להגביה אלא במשיכה נקנית: אלא לאו הכי קתני. דרב ושמואל איכא בינייהו: ספינה נקנית במשיכה ואותיות בשטר: ספינה נקנית במשיכה היינו תנא קמא. ומאי אתא לאשמועינן ר' נתן: אלא דרב ושמואל איכא בינייהו. דת"ק סבר לה כרב דאמר כיון שמשך כל שהוא קנה ור' נתן ס"ל כשמואל דלא קני עד דמשיך לה כולה: לא דכ"ע. לא פליגי אליבא דרב ושמואל דלא ידעי' אי כרב אי כשמואל אליבא למיקם עלה דמלתא מאן ס"ל כרב ומאן כשמואל. ובספינה כולי עלמא לא פליגי דתרוייהו שוי שיעורייהו במשיכה: כי פליגי באותיות. היכי מיקני: והכי קאמר ת"ק. ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה. כו' ספינה נקנית במשיכה ואותיות במשיכה: והכי קא"ל ר"נ לת"ק וכו': אי איכא שטרא. דמקני ליה הני שטרות קני ואי לא לא קני: וחכמים אומרים כיון שכתב לו שטר. שמקנה אותן שטרות ולא מסר לו אותן השטרות. ובין שמסר לו ולא כתב כו'. רבי אומר כת"ק וחכמים כר' נתן: במאי אוקימתא. מלתא דת"ק כרבי: ספינה נמי. לתנא קמא תיקני במסירה כי היכי דסבירא ליה לרבי:

ו) לגורה ל"ל ר' נתן. ב) אולי ל"ל וקא"ל ר"נ לת"ק ספינה נקנית במשיכה ואותיות לי איכא שטרא וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com